

Postbus 2894 1000 CW Amsterdam

Aan de woordvoerders asiel en migratie van
de Vaste commissie voor Justitie en Veiligheid

Landelijk Bureau

Postbus 2894
1000 CW Amsterdam
Telefoon (020) 346 72 00
Helpdesk (020) 346 72 50
Fax (020) 617 81 55
www.vluchtelingenwerk.nl
info@vluchtelingenwerk.nl

Datum 17 april 2020
Betreft Reactie VluchtelingenWerk brieven staatssecretaris:
Taskforce IND en stand van zaken coronamaatregelen
ons kenmerk O.2.2.20-082.MK

Geachte woordvoerders,

Naar aanleiding van de [brief](#) van de staatssecretaris van Justitie en veiligheid van 9 april jl. over de voortgang van de taskforce van de IND en de [brief](#) over de stand van zaken met betrekking tot de coronamaatregelen in de justitie-, veiligheids- en migratieketen wil VluchtelingenWerk Nederland u het volgende meegeven.

De staatssecretaris is van plan om via een taskforce nog dit jaar 14.000 asielverzoeken af te handelen om de wachttijden weg te werken. Hiervoor moeten veel extra nieuwe medewerkers worden geworven. VluchtelingenWerk juicht toe dat de staatssecretaris de alsmar oplopende wachttijden nu met een concreet voornemen wil aanpakken. Wij zijn echter kritisch over de haalbaarheid en zorgvuldigheid om in 7,5 maanden evenveel asielaanvragen af te doen als in heel 2018 met medewerkers die nog geworven en getraind moeten worden. VluchtelingenWerk ziet een andere en reëlere mogelijkheid om een groot aantal zaken in korte tijd af te handelen: Aan asielzoekers met een nationaliteit met een hoog inwilligingspercentage (Syriërs 92%, Jemenieten 89% en Turken 96%) zou, zonder hen te horen, direct een vergunning kunnen worden verleend op grond van het vluchtelingenchap. Hierdoor krijgen kansrijke asielzoekers nu snel de noodzakelijke duidelijkheid en kan de IND zich concentreren op de overige asielaanvragen.

Wij willen u vragen om bij de staatssecretaris aan te dringen om asielaanvragen van personen met een hoog inwilligingspercentage alsnog toe te kennen.

Taskforce IND en telehoren

Uit de brief van de staatssecretaris blijkt dat ze de wachttijden in de asielprocedure wil wegwerken door ruim 14.000 asielverzoeken af te handelen in een kort tijdsbestek (najaar 2020). De staatssecretaris wil dit bereiken door o.a. het op brede schaal werven van personeel, zoals rechters, advocaten en juridische experts. VluchtelingenWerk zet vraagtekens bij dit zeer ambitieuze plan. Dit betekent namelijk dat deze taskforce, bestaande uit nog te werven medewerkers, in 7,5 maanden evenveel aanvragen wil af handelen als in heel 2018 is gedaan¹. De Taskforce is volgens de staatssecretaris per 1 april van start gegaan met het wegwerken van de voorraden. Het plan roept bij ons veel vragen op. Op welke termijn de nieuwe medewerkers worden geworven? Wanneer zullen deze medewerkers inzetbaar zijn vanwege hun inwerkperiode? Wanneer wordt gestart

¹ Volgens de rapportage vreemdelingenketen januari- december 2018 heeft de IND 14.970 beslissingen opgesteld

met het oppakken van het horen van asielzoekers? Hoe ziet de planning van asielzaken eruit? Welke zaken zullen als eerst worden opgepakt? Hoe wordt omgegaan met kwetsbare asielzoekers, worden deze ook toegewezen aan nieuwe medewerkers? Dit voorstel lijkt ons, zonder een antwoord op deze vragen, niet haalbaar.

Voorts is de staatssecretaris van plan om asielzoekers via telehoren te interviewen door de nieuw te werven medewerkers. VluchtelingenWerk is kritisch over dit voornemen. De huidige opleiding voor nieuwe medewerkers bij de IND bedraagt negen maanden. Het horen van asielzoekers is een belangrijke taak die bepaalde eigenschappen vereist. Zo gaat het niet alleen om het stellen van vragen, maar moet je ook barrières wegnemen en een veilige setting creëren voor (kwetsbare) asielzoekers. Met het telehoren wordt non verbale communicatie extra belangrijk. Wij vragen ons af of de nieuwe medewerkers hier zonder uitgebreide opleiding toe in staat zijn. Kan de staatssecretaris aangeven hoe rekening wordt gehouden met de bijzondere behoeftes van asielzoekers bij het telehoren? Kan de Forensisch Medische Maatschappij Utrecht (FFMU) bijvoorbeeld een rol spelen bij het onderzoeken of personen geschikt zijn voor deze manier van horen? Zeker niet elke asielzoeker zal immers geschikt zijn voor het telehoren. Daarnaast hebben we nog een aantal praktische vragen. Kan de staatssecretaris garanderen dat er sprake is van een beveiligde internetverbinding? Is er überhaupt een goede internetverbinding op elke azc locatie? Op welke wijze kan de asielzoeker door een hulpverlener worden ondersteund? Heeft de advocaat ook de mogelijkheid om de asielzoeker te spreken via een beveiligde verbinding? Is het mogelijk om, nu de asielzoeker niet op een gebruikelijke manier wordt gehoord, een bepaalde vorm van compensatie te bieden zoals bijvoorbeeld het meer ruimte geven om correcties en aanvullingen te leveren of een meer coulante beoordeling bij het tegenwerpen van tegenstrijdigheden?

Gezien bovenstaande vragen en zorgen vrezen wij dat wanneer een zeer groot aantal asielverzoeken wordt afgedaan door nieuw, kort ingewerkt personeel, door middel van telehoren, een zorgvuldige asielprocedure niet meer gewaarborgd is.

VluchtelingenWerk is kritisch over het plan van de staatssecretaris om ruim 14.000 zaken in 7,5 maanden tijd te willen afhandelen door nieuw te werven medewerkers. Kunt u de staatssecretaris bevragen over de uitvoerbaarheid van dit voornemen en aandringen op een duidelijk plan van aanpak?

Ook heeft VluchtelingenWerk vragen bij het telehoren van asielzoekers door nieuwe medewerkers. Wij vrezen dat de zorgvuldigheid van de asielprocedure in het geding komt. Bent u bereid onze vragen en zorgen hierover bij de staatssecretaris neerleggen?

Inwilligen aanvragen kansrijke asielzoekers

Wij stellen voor om asielaanvragen van asielzoekers met een hoog inwilligingspercentage direct in te willigen zonder te horen en een vergunning te verlenen op grond van het vluchtelingschap. Voor Syrische, Turkse en Jemenitische asielzoekers geldt een inwilligingspercentage van respectievelijk 92, 89 en 96 procent². Deze asielzoekers zijn over het algemeen goed gedocumenteerd waardoor de IND uit kan gaan van de opgegeven identiteit en nationaliteit. Uiteraard zou voor de inwilliging nog een onderzoek naar 1F-aspecten van het Vluchtelingenverdrag plaats kunnen vinden. Wanneer deze groep asielzoekers onmiddellijk zou worden ingewilligd zou dat de werkvoorraad van de IND aanzienlijk verkleinen. Hierdoor kan de wachttijd voor andere asielzoekers afnemen en heeft de IND meer tijd en ruimte voor het beoordelen van de andere asielaanvragen. Daarnaast hebben deze asielzoekers eindelijk duidelijkheid over hun asielverzoek. Ook kunnen zij alvast starten met de aanvraag tot gezinshereniging. Hierdoor zullen de gezinsleden die nu vaak in moeilijke en onveilige omstandigheden verblijven, naar

² Dit zijn de inwilligingspercentages van de nationaliteiten waarbij Dublinclaims zijn uitgezonderd

Nederland kunnen komen zodra de Nederlandse consulaire vertegenwoordigingen hun dienstverlening weer kunnen hervatten. Overigens blijft er altijd de mogelijkheid om de vergunningen op een later moment te herbeoordelen en zo nodig in te trekken.

VluchtelingenWerk vraag u bij de staatssecretaris te pleiten voor het direct inwilligen van de aanvragen van kansrijke asielzoekers zodat de wachttijden sneller worden weggewerkt.

Maatregel rechtsbijstand

VluchtelingenWerk is blij met de mededeling van de staatssecretaris dat de maatregel uit het regeerakkoord om de rechtsbijstand te beperken tot na het voornemen van de asielaanvraag, geen doorgang meer zal vinden. Het inperken van de rechtsbijstand zou veel extra werk voor de IND opleveren. Bovendien is rechtsbijstand noodzakelijk voor een zorgvuldige procedure. Zonder goede rechtsbijstand is het onmogelijk om het werk van de IND goed te controleren. Een kleine fout kan al snel leiden tot een afwijzing van de asielaanvraag en uitzetting naar het land van herkomst. Het inperken van de rechtsbijstand zou dit risico flink toenemen. Niet alleen de door de staatssecretaris zelf ingestelde commissie van Zwol maar ook de IND en de Raad voor de Rechtspraak wezen op deze risico's.

VluchtelingenWerk is opgelucht dat de maatregel om de rechtsbijstand voor asielzoekers in te perken, geen doorgang vindt. Goede rechtsbijstand is een essentieel element voor een zorgvuldige asielprocedure.

Wet dwangsommen

Uit de brief van de staatssecretaris blijkt echter ook dat er een tijdelijke – separate – (spoed)wet wordt opgesteld die erin voorziet dat er geen dwangsommen worden verbeurd bij het niet tijdig beslissen op een aanvraag van een verblijfsvergunning asiel voor bepaalde tijd. Wij maken ons grote zorgen over dit besluit. Door deze spoedwet worden asielzoekers in de praktijk uitgesloten van het kunnen instellen van ingebrekestellingen. Hiermee wordt deze groep benadeeld ten opzichte van andere personen in Nederland. De wet is daarom in strijd met het gelijkheidsbeginsel zoals neergelegd in artikel 20 van het EU-handvest. Elke persoon die zich in Nederland bevindt moet in gelijke gevallen gelijk worden behandeld. Hier is geen sprake meer van als asielzoekers worden uitgezonderd van de dwangsomregeling. Daarnaast vindt VluchtelingenWerk het opmerkelijk dat de overheid, die zich niet aan de eigen regels houdt, deze regels dan maar gaat aanpassen. Asielzoekers, die vaak al wanhopig zijn door het lange wachten en met familie in gevaarlijke gebieden zoals Syrië, hebben nu geen enkel drukmiddel meer om te zorgen dat de staatssecretaris binnen de eigen gestelde termijnen op hun asielverzoek beslist. Om deze redenen is VluchtelingenWerk dan ook van mening dat deze wet niet mag en kan worden doorgevoerd.

VluchtelingenWerk hoopt dat u wilt bepleiten bij de staatssecretaris om de spoedwet inzake de aanpassing van de Wet dwangsommen te verwerpen nu de wet in strijd is met het gelijkheidsbeginsel.

We hopen dat u onze punten voor wilt leggen aan de staatssecretaris.

Met vriendelijke groet,

Abdeluheeb Choho

cc mevr. A. Broekers-Knol, staatssecretaris Justitie en Veiligheid